

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

РИЗИКИ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ МОРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЗЕРНА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СТРАХУВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

**Лавров В.Д., магістрант, незалежний страховий експерт
Дроздова В.А., к.е.н., доцент
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Найбільш ефективний шлях для вивезення українського зерна до інших країн – це морські перевезення. Кількість разової поставки незрівнянно більша ніж у інших видів транспортування. Проте, військові дії що почались 24.02.2022 року та агресивна поведінка РФ у Чорному морі майже унеможливила здійснення будь-яких перевезень морським шляхом.

Фактично винятком у такій морській блокаді України стали перевезення зерна, що стало можливим на деякий час завдяки режиму «Стамбульських угод» які були підписані ООН та Туреччиною з однієї сторони та з іншої сторони окремо з Україною та окремо із РФ. Така організація домовленостей була зроблена таким чином, щоб Україну та РФ не пов'язували прямі відносини [1].

В процесі дії угоди українське збіжжя експортувалось з 3-х портів, а саме «Одеса», «Чорноморськ» та «Південий». На теперішній час угоди припинили свою дію та поки немає бачення того, що вони можуть бути повернуті хоч в якомусь вигляді. Тому зацікавлені країни шукають можливості фізичного захисту торгівельних суден, що перевозитимуть українське зерно. Враховуючи, що транспортування річковими шляхами є менш ефективним та зараз все одно достатньо ризикованим, то час від часу постає питання що робити для поновлення судноплавства в Чорному морі, зокрема із українських портів.

Враховуючи, що реалізація транспортної логістики будь-яким водним шляхом з або в Україну несе великі ризики, то піднімаються питання не тільки фізичного захисту але й економічного, бо судновласники та власники товару, що транспортується можуть понести суттєві втрати внаслідок настання будь-яких непередбачених обставин, будь-то міна що знаходиться на плаву, або цілеспрямована атака, тощо. Тому, постало питання у страхуванні ризиків таких операцій з перевезення.

Згідно із діючими можливостями страхування, існує декілька видів покриття страхових ризиків: ІСС-А, ІСС-В, ІСС-С.

Базис ІСС-А – його основний принцип дії полягає в тому, що покриваються всі ризики, окрім тих, що зазначені як такі що НЕ покриваються. Цей вид є найбільш широким у застосуванні тому найбільш популярним.

Базис ІСС-В, на відміну від ІСС-А, покривають тільки ті ризики, що записані в договорі.

Базис ІСС-С – фактично є базовим, але має обмежене коло ризиків, що покриваються, тому його використовують не часто.

Проте, якими б гарними не були умови страхування, майже всі вони фактично анулюються під час військових дій. Для страхових компаній підписання нових договорів стає дуже ризикованою угодою, бо існує висока вірогідність настання страхового випадку.

Можливо констатувати той факт, що і під час дії зернових угод і зараз коли вони не працюють, та прогнозовано тривалий час навіть по закінченню військових дій буде існувати небезпека зіткнення із мінами, що фактично вільно пересуваються у морі, тому страхові компанії переважно більшістю відмовляються страхувати кораблі, що прямують в або з України та взагалі у Чорному морі.

Універсальних умов страхування та розрахунків вартості страхових послуг в світі не існує. Кожен збройний конфлікт має свої особливості (регіональні, політичні, часові, фінансові тощо) і рішення стосовно самої можливості дії страхового покриття та його умов (вартості, переліку страхових ризиків, відповідальності сторін, документального оформлення, експертної оцінки тощо) приймається індивідуально та припускає певні випробувальні етапи та умови. Пакетні рішення страхування, які діють зараз для морських зерноперевезень України, характеризуються, окрім певних умов конфіденційності, розрахунком вартості, відштовхуючись від тарифу 10% від вартості вантажів що транспортуються плюс, як зазвичай, стандартний перелік полісів страхування судна. На даний час йдуть перемовини про те, що платником по цим договорам може стати держава Україна.

Слід зазначити, що справи на ринку страхування дуже неоднозначні. Діяльність 72% страхових компаній зареєстрованих в Україні була прибутковою, а «рентабельність капіталу ризикових страховиків була співмірною з попередніми роками – 6%» [2]. При цьому кількість страховиків майже вдвічі зменшилась: станом на 06.2023 працює 115 компаній (для порівняння у 2019 році їх було 233).

Окремо, у питанні страхування ризиків постає питання перестраховання. Потенційні масштаби компенсацій у разі настання страхового випадку достатньо великі. Настільки, що одна компанія може не витримати подібного фінансового навантаження. Тому, в середині ринку страхування існує ринок перестраховання, коли страхова компанія перестраховує свої ризики у інших міжнародних перестраховочних компаніях.

Висновки. Багато питань та пов'язаних із ними ризиків, що були розглянуті вище, мають місце в сучасній Україні та утворилися завдяки збройній агресії. Частина з них можна було вирішити заздалегідь завдяки використанню такого інструменту захисту від фінансових ризиків, як страхування, більш масового та вигідного характеру. Перш за все, завдяки

податковим пільгам та покращеному державному регулюванню ринку фінансових послуг. Але, повномасштабні військові дії це, звичайно, нестандартна ситуація для страхових компаній як України, так і усього світу і це потребує імплементації міжнародного законодавства та практичного досвіду, перш за все, країн, які стикалися та продовжують стикатися з фактором війни та тероризму. Досвід та механізми подолання, якими володіють міжнародні інституції та фінансові установи світового рівня, повинні бути застосовані та якнайшвидше принести найбільшу користь для підтримки України в боротьбі з агресором та відновленні економіки нашої країни, а найголовніше забезпечити захист імпортерів та експортерів.

Окремими питаннями, що стосуються цього блоку проблем та потребують подальшого обговорення, вважаємо розробку та введення комплексу державних заходів по наданню можливості користуватись страховими та інвестиційними послугами більш масового та звичного характеру, користуванню фінансовому консультуванню відповідними фахівцями, а для цього появи державного комплексу з підготовки спеціалістів з комплексного фінансового консультування (навчання, атестування, ліцензування).

Література

1. Стамбульські угоди: що означає розблокування експорту українського зерна. Сайт Mind. 2022 р. URL: <https://mind.ua/publications/20244772-stambulski-ugodi-shcho-oznachae-rozblokuvannya-eksportu-ukrayinskogo-zerna> (дата звернення 27.09.2023)
2. Огляд небанківського фінансового сектору, серпень 2023 року. Страховий ринок України: 1 півріччя 2023 року. НБУ. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення 27.09.2023)

120.	Асауленко Н.В. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ - ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	418
121.	Богач В.М. СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ФОРМУВАННЯ В ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРУ.....	421
122.	Дьяченко Ю.В., Кисса А.Б. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО НАБОРУ ПІДПРИЄМСТВА.....	426
123.	Дьяченко Ю.В., Соколова А.Г. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	436
124.	Дьяченко Ю.В., Чуприна А.В., Качуровський О.Є. ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ЗАДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	432
125.	Лавров В.Д., Дроздова В.А. РИЗИКИ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ МОРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЗЕРНА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СТРАХУВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ.....	435
126.	Дьяченко Ю.В., Дурбалова Н.І., Лавров В.Д. ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ ТА БОЙОВИХ ДІЙ НА РИНОК СТРАХУВАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ГАРАНТІЙ УКРАЇНИ.....	438
127.	Kisiielis-Shvydka Y., Kozak K. SCRUM TEAMS AS A TOOL FOR FLEXIBLE MANAGEMENT STYLE IN ORGANIZATION.....	441
128.	Козак К.Б. ПОРІВНЯННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ ВИНАГОРОД.....	443
129.	Коренман Є.М. ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ.....	446
130.	Корсікова Н.М., Левчук Ю.С. ФІНАНСОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ В КРИЗОВИХ УМОВАХ....	449
131.	Корсікова Н.М., Решетченко А.В., Жестікова М.К. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАХОДАМИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	452
132.	Ніколюк О.В., Бурлаков В.С. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	456
133.	Козак К.Б., Новак-Кривчук Ю.Р. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ І ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	460